

**UCHWAŁA NR XLII/512/2022
RADY GMINY WEJHEROWO**

z dnia 15 czerwca 2022 r.

w sprawie zaopiniowania projektu planu ochrony rezerwatu przyrody "Lewice"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559) w związku z art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916) uchwala się, co następuje:

§ 1. Opiniuje się pozytywnie przedłożony projekt Zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku w sprawie zmiany zarządzenia dotyczącego ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Lewice”, stanowiący załącznik nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Hubert Toma

Załącznik do uchwały Nr XLII/512/2022

projekt Rady Gminy Wejherowo

ZARZĄDZENIE z dnia 15 czerwca 2022 r.

REGIONALNEGO DYREKTORA

OCHRONY ŚRODOWISKA W GDAŃSKU

z dnia2022 r.

zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony

dla rezerwatu przyrody „Lewice”

Na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 916) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zarządzeniu nr 26/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 28 września 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Lewice” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2012 r. poz. 3435), zmienionym zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 1 czerwca 2016 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r. poz. 2040), załącznik nr 5 otrzymuje brzmienie określone w załączniku do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Cele działań ochronnych w stosunku do poszczególnych przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Biała PLH220016.

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych ^{1), 2)}
1.	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe).	1) Powierzchnia siedliska: utrzymanie siedliska na powierzchni nie mniejszej niż 0,82 ha. 2) Gatunki charakterystyczne: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. co najmniej 3 gatunki torfowców i przynajmniej 6 gatunków roślin naczyniowych spośród wymienionych gatunków charakterystycznych: torfowiec magellański <i>Sphagnum magellanicum</i>, a w dolinkach: torfowiec spiczastolistny <i>S. cuspidatum</i> i kończysty <i>S. fallax</i>, rośliny naczyniowe: rosziczka okrągłolistna <i>Drosera rotundifolia</i>, modrzewnica zwyczajna <i>Andromeda polifolia</i>, żurawina błotna <i>Oxycoccus palustris</i>, wełnianka pochwowata <i>Eriophorum vaginatum</i>, wrzosiec bagienny <i>Erica tetralix</i>, w dolinkach: turzyca bagienna <i>Carex limosa</i>, przygielka biała <i>Rhynchospora alba</i>, bagnica torfowa <i>Scheuchzeria palustris</i>. 3) Pokrycie i struktura gatunkowa torfowców: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. udział torfowców w ogólnym pokryciu siedliska wynosi >95%, w tym <i>Sphagnum magellanicum</i> ma pokrycie > 75%. 4) Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. brak gatunków ekspansywnych roślin zielnych. 5) Odpowiednie uwodnienie: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. poziom wody mierzony w piezometrze równo lub poniżej 10 cm w stosunku do powierzchni torfowiska - warstwy torfowców. 6) Struktura powierzchni torfowiska (obecność dolinek i kęp). Utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. dobrze wykształcony mszar kępkowo-dolinkowy, gdzie w rejonie kęp (najczęściej wyniesionych więcej niż 10 cm w stosunku do dolinek) występują licznie torfowce (torfowiec magellański <i>Sphagnum magellanicum</i> lub inne o zabarwieniu najczęściej brunatnym lub czerwonoawym), mchy z rodzaju płonnik <i>Polytrichum</i> z dość licznym udziałem krzewinek oraz innych

¹⁾ Cel ochrony uwzględnia najnowsze z dostępnych oceny stanu zachowania dla poszczególnych wskaźników, które posłużyły do określenia stanu przedmiotów ochrony.

²⁾ Źródło danych: Plan ochrony dla rezerwatu przyrody „Lewice” (BULiGL o. Gdynia 2011).

		roślin naczyniowych, natomiast dolinki dobrze uwodnione zajęte przez różne gatunki torfowców oraz roślinny naczyniowe. 7) Pozyskanie torfu: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. brak pozyskania torfu obecnie, jeżeli w przeszłości (powyżej 30 lat) to na niewielką skalę (do 5% torfowiska), słabo zauważalne w terenie ślady pozyskiwania w przeszłości. Brak widocznych śladów pozyskania torfu w obrębie siedliska. 8) Melioracje odwadniające: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. brak sieci rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej odwadniających torfowisko bądź infrastruktura melioracyjna w wystarczającym stopniu zneutralizowana na skutek podjętych działań ochronnych (zasypywanie rowów, budowa zastawek itp.). 9) Obecność krzewów i drzew: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. pokrycie drzew poniżej 10%, krzewów (borówka bagienna <i>Vaccinium uliginosum</i>, bagno zwyczajne <i>Ledum palustre</i> itp.) poniżej 30%.
2.	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>).	1) Powierzchnia siedliska: utrzymanie siedliska na powierzchni nie mniejszej 0,72 ha. 2) Gatunki charakterystyczne: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. powyżej 6 gatunków charakterystycznych lub mniej, lecz pokrycie gatunków charakterystycznych na transekcie powyżej 50%. 3) Gatunki dominujące: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. dominują gatunki charakterystyczne dla siedliska lub brak dominanta, lecz przeważają gatunki charakterystyczne. 4) Pokrycie i struktura gatunkowa mchów: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. całkowite pokrycie mchów ponad 50 % i mchy torfowce zajmują łącznie ponad 50 % całkowitej powierzchni porośniętej przez wszystkie gatunki mchów. 5) Obce gatunki inwazyjne: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. brak gatunków obcych. 6) Gatunki ekspansywne roślin zielnych: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. brak gatunków ekspansywnych. 7) Obecność krzewów i podrostu drzew: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. brak lub pojedyncze. 8) Stopień uwodnienia: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. poziom wody mierzony w piezometrze - powyżej, równo lub do 10 cm poniżej powierzchni torfowiska.

		9) Pozyskanie torfu: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. brak pozyskania torfu obecnie, jeżeli w przeszłości (powyżej 30 lat) to na niewielką skalę (do 5% torfowiska), słabo zauważalne w terenie ślady pozyskiwania w przeszłości. 10) Melioracje odwadniające: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. brak sieci rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej odwadniających torfowisko bądź infrastruktura melioracyjna w wystarczającym stopniu zneutralizowana na skutek podjętych działań ochronnych (zasypywanie rowów, budowa zastawek itp.).
3.	9110 Kwaśne buczyny (<i>Luzulo</i> <i>Fagetum</i>).	1) Powierzchnia siedliska: utrzymanie siedliska na powierzchni nie mniejszej niż 13,6 ha. 2) Charakterystyczna kombinacja florystyczna: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. typowa, właściwa dla siedliska przyrodniczego. 3) Skład drzewostanu: poprawa złego stanu wskaźnika U2 poprzez naturalne zamieranie gatunków ekologicznie obcych oraz stopniowe usuwanie świerka z drzewostanu. Z uwagi na dominację w drzewostanie gatunków obcych ekologicznie poprawa wskaźnika przynajmniej do poziomu niezadawalającego U1 może wykraczać poza okres obowiązywania planu ochrony. 4) Inwazyjne gatunki obce w podsycie i runie: poprawa złego stanu wskaźnika U2 (na 1 stanowisku) i niezadawalającego stanu wskaźnika U1 (na 3 stanowiskach) poprzez naturalne wydzielanie się oraz stopniowe usuwanie świerka. Z uwagi na znaczny udział świerka w drzewostanie i jego odnawianie się, poprawa wskaźnika przynajmniej do poziomu niezadawalającego U1 (na 1 stanowisku) i do poziomu właściwego FV (na pozostałych stanowiskach), może wykraczać poza okres obowiązywania planu ochrony. 5) Ekspansywne gatunki rodzime w runie: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV. 6) Wiek drzewostanu (udział starodrzewu): poprawa niezadawalającego stanu wskaźnika U1 nastąpi w sposób naturalny, wraz z dojrzewaniem drzewostanu. Poziom właściwy FV (tj. >10% udziału drzew starszych niż 100 lat) zostanie osiągnięty w okresie obowiązywania planu ochrony, ale wiek ten osiągną głównie osobniki gatunków obcych ekologicznie (sosna i świerk). 7) Naturalne odnowienie drzewostanu: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV. W obrębie siedliska występuje naturalne i liczne odnowienie buka.

		8) Martwe drewno (łączne zasoby): poprawa złego stanu wskaźnika U2 w miarę starzenia się drzewostanów i zamierania najstarszych drzew, a także zamierania drzew na skutek czynników biotycznych lub abiotycznych, np. żerowania owadów lub działania wiatru. Dla poprawy wartości wskaźnika można również pozostawić część świerków wycinanych w ramach działań ochronnych służących poprawie struktury drzewostanu. Osiągnięcie przynajmniej stanu niezadowolającego U1 (tj. 10-20 m³/ha) może wykroczać poza okres obowiązywania planu ochrony. 9) Martwe drewno wielkowymiarowe: poprawa złego stanu wskaźnika U2 w miarę dojrzewania drzewostanów i zamierania najstarszych drzew, a także zamierania drzew na skutek czynników biotycznych lub abiotycznych, np. żerowania owadów lub działania wiatru. Dla poprawy wartości wskaźnika można również pozostawić część świerków wycinanych w ramach działań ochronnych służących poprawie struktury drzewostanu. Osiągnięcie przynajmniej stanu niezadowolającego U1 (tj. 3-5 szt./ha) może wykroczać poza okres obowiązywania planu ochrony. 10) Inne zniszczenia, w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna: utrzymanie stanu wskaźnika we właściwym stanie ochrony FV – brak. W rezerwacie nie pozyskuje się drewna.
4.	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi</i> <i>Betuletum pubescentis</i>, <i>Vaccinio uliginosi</i> <i>Pinetum</i>, <i>Pino mugo-Sphagnetum</i>, <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i>) i brzoźowo-sosnowe bagienne lasy borealne.	1) Powierzchnia siedliska: utrzymanie siedliska na powierzchni nie mniejszej 6,75 ha. 2) Gatunki charakterystyczne: utrzymanie wskaźnika na właściwym poziomie FV, tj. obecnych >60% listy gatunków charakterystycznych dla siedliska. 3) Gatunki dominujące: utrzymanie właściwego stanu wskaźnika FV - we wszystkich warstwach dominują gatunki, które dominują w naturalnym zbiorowisku roślinnym, a stosunki ilościowe ich dominacji są naturalne. 4) Inwazyjne gatunki obce w runie: utrzymanie właściwego stanu wskaźnika FV na stanowiskach boru bagiennego oraz poprawa niezadowolającego stanu wskaźnika U1 na stanowiskach brzeziny bagiennej, w których występuje nalot świerka <i>Picea abies</i> do stanu właściwego FV, tj. brak gatunków obcych w runie. 5) Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych: utrzymanie właściwego stanu wskaźnika FV, tj. brak rodzimych gatunków ekspansywnych roślin zielnych na przynajmniej 75% stanowisk. 6) Uwodnienie: utrzymanie właściwego stanu wskaźnika FV na przynajmniej 75% stanowisk.

		7) Wiek drzewostanu: polepszenie niezadowalającego U1 stanu wskaźnika i osiągnięcie stanu właściwego FV (>20% udział objętościowy drzew starszych niż 100 lat) w miarę dojrzewania drzewostanu, w okresie obowiązywania planu ochrony.
		8) Gatunki obce geograficznie w drzewostanie: nie pogorszenie właściwego stanu wskaźnika FV na stanowiskach boru bagiennego oraz umożliwienie naturalnych procesów prowadzących do zamierania świerka i poprawy stanu wskaźnika przynajmniej do poziomu niezadowalającego U1 na stanowisku brzeziny bagiennnej w złym stanie wskaźnika U2.
		9) Gatunki obce ekologicznie w drzewostanie: utrzymanie właściwego stanu wskaźnika FV – brak gatunków ekologicznie obcych.
		10) Naturalne odnowienie drzewostanu: utrzymanie właściwego stanu wskaźnika FV – występuje odnowienie gatunków właściwych dla siedliska.
		11) Występowanie mchów torfowców: utrzymanie właściwego stanu wskaźnika FV - dominują w runie, normalne zróżnicowanie gatunkowe.
		12) Występowanie charakterystycznych krzewinek: nie pogorszenie niezadowalającego stanu wskaźnika U1 – charakterystyczne krzewinki występują skąpo. Polepszenie stanu wskaźnika (do poziomu FV) może nie być możliwe w okresie obowiązywania planu ochrony.
		13) Pionowa struktura roślinności: utrzymanie właściwego stanu wskaźnika FV – struktura naturalna, zróżnicowana.
		14) Zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna: utrzymanie właściwego stanu wskaźnika FV – brak zniszczeń. W obrębie siedliska nie pozyskuje się drewna.

Uzasadnienie

Regionalny dyrektor ochrony środowiska, na podstawie art. 19 ust. 6 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 916.), ustanawia plany ochrony dla rezerwatów przyrody. W tej sytuacji należy stwierdzić, że organ posiada również kompetencje do zmiany zarządzeń stanowiących plany ochrony dla rezerwatów przyrody.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gdańsku wydał dnia 28 września 2012 r. zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Lewice”. Zarządzenie zostało opublikowane w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego dnia 5 listopada 2012 r. (poz. 3435). Zmiany do ww. aktu wprowadzone zostały na mocy zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 1 czerwca 2016 r. zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Lewice” (Dz. Urz. Woj. Pom. z 2016 r. poz. 2024). Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 1 czerwca 2016 r. nie wprowadzało zmian do celów działań ochronnych w stosunku do poszczególnych przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Biała PLH220016.

Rezerwat przyrody „Lewice” położony jest w obrębie obszaru Natura 2000 Biała PLH220016, a więc zgodnie z art. 20 ust. 5 ustawy o ochronie przyrody, plan ochrony zawiera zakres wskazany w art. 28 ust. 10 tejże ustawy, tj. zakres planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (w granicach rezerwatu).

Zmiana planu ochrony rezerwatu polegająca na doprecyzowaniu celów działań ochronnych wynika z zarzutów formalnych Komisji Europejskiej z dnia 9 czerwca 2021 r. INFR(2021)2025 C(2021)2179, w sprawie obowiązku ustalenia precyzyjnych celów ochrony dla każdego obszaru Natura 2000. Zgodnie z ww. stanowiskiem Komisji Europejskiej funkcja celów ochrony polega na określeniu, jaki stan gatunków i typów siedlisk na danym obszarze należy osiągnąć, tak aby obszar ten mógł przyczynić się do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest właściwy stan ochrony tych gatunków i typów siedlisk (art. 2 ust. 2 Dyrektywy siedliskowej) na poziomie krajowym, biogeograficznym lub europejskim. Zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Komisję Europejską aby spełnić tę funkcję, cele ochrony muszą być:

- 1) indywidualnie określone dla danego obszaru, tj. ustalone na poziomie obszaru;
- 2) kompleksowe, tj. obejmujące wszystkie gatunki i typy siedlisk będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na mocy dyrektywy siedliskowej, które występują w obszarze Natura 2000;
- 3) indywidualnie określone dla przedmiotu ochrony, tj. jasno wskazywać konkretny typ siedliska lub gatunek na danym obszarze;
- 4) indywidualnie określone pod kątem pożądanego stanu ochrony, tj. wyraźnie określające stan, jaki typ siedliska i gatunek na danym obszarze mają osiągnąć; pożądaný stan musi być:
 - a) ilościowy i mierzalny (cele ilościowe, które mogą być uzupełnione celami jakościowymi, takimi jak opis właściwego stanu siedliska lub struktury populacji), jak również raportowalny (umożliwiający monitorowanie),
 - b) realistyczny (uwzględniający rozsądne ramy czasowe i nakłady), spójny (umożliwiający zastosowanie takich samych atrybutów i wskaźników dla przedmiotów ochrony w różnych obszarach),
 - c) kompleksowy (atrybuty i cele powinny obejmować specyfikę danego przedmiotu ochrony i umożliwiać opisanie jego stanu ochrony jako właściwy lub niewłaściwy),

- d) precyzyjne w odniesieniu do „utrzymania” lub „odtworzenia” stanu ochrony przedmiotu ochrony (odpowiedni poziom ambicji określający niezbędne środki ochrony),
- e) odpowiadać ekologicznym wymaganiom dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I i gatunków wymienionych w załączniku II występujących na tych obszarach,
- f) odzwierciedlać znaczenie obszaru dla zachowania lub odtworzenia, we właściwym stanie ochrony, typów siedlisk i gatunków.

Szczegółowe cele działań ochronnych określono na poziomie wskaźników stanu ochrony odpowiadających poszczególnym parametrom stanu ochrony w taki sposób, żeby były określone docelowe, wynikające z metodyki PMS GIOŚ³⁾, konkretne miary wskaźników. Wartości tych wskaźników określono na podstawie materiałów zawartych w dokumentacji do planu ochrony dla rezerwatu „Lewice” sporządzonej przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej o. w Gdyni w roku 2011. Wykorzystano w tym celu karty obserwacji siedlisk przyrodniczych, a w sytuacjach, gdy dane tam zawarte były niewystarczające, oparto się na analizie zdjęć fitosocjologicznych oraz danych zawartych w tekście dokumentu.

W odniesieniu do stanowisk, w których stwierdzone wartości przyrodnicze są znaczne i przewyższają wartości FV przypisane konkretnym wskaźnikom w metodyce GIOŚ, opisano stan właściwy na poziomie stwierdzonym na tych stanowiskach. Dotyczy to wskaźników opisujących „gatunki charakterystyczne”, „pokrycie i strukturę torfowców”, ocenionych dla siedliska 7110. Ograniczenie wartości opisujących wskaźniki do poziomów wskazanych w metodyce GIOŚ, mogłoby skutkować utratą bogactwa biocenotycznego i realnym pogorszeniem stanu siedliska, co nie byłoby ujawnione w ocenie siedliska przeprowadzonej zgodnie z ww. metodyką.

Cele działań ochronnych w stosunku do poszczególnych przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Biała PLH220016 w granicach rezerwatu „Lewice”, należy doprecyzować w odniesieniu do specyfiki siedlisk na tym obszarze.

Siedlisko 7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe).

- 1) W obrębie obszaru Natura 2000 PLH220016 siedlisko 7110 stwierdzono wyłącznie w rezerwacie przyrody „Lewice”. Powierzchnia siedliska wskazana w Standardowym Formularzu Danych wynosi 0,84 ha. W dokumentacji do planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Lewice” powierzchnię siedliska określono na 0,82 ha. Różnica 0,02 ha nie świadczy o utracie tej powierzchni, ale wynika prawdopodobnie z odmiennego zaklasyfikowania płatów o charakterze przejściowym pomiędzy siedliskiem 7110 i 7140. W rezerwacie fitocenozy przejściowotorfowiskowe (7140) i wysokotorfowiskowe (7110) tworzą płynną mozaikę przestrzenną odzwierciedlającą zróżnicowanie mikrosiedlisk i postęp sukcesji na tym torfowisku. Rozgraniczenie siedlisk jest w tym przypadku bardzo trudne i może powodować niewielkie różnice przy kolejnych klasyfikacjach i ocenach ich powierzchni.
- 2) Wskaźnik „gatunki charakterystyczne” opisano z uwzględnieniem stanowiska w rezerwacie, które odznacza się znacznym bogactwem gatunków charakterystycznych związanych z dobrze wykształconą kępowo-dolinkową strukturą tego siedliska.

³⁾ Docelową wartość wskaźników opisano na podstawie: „Monitoring siedlisk przyrodniczych”. Przewodnik metodyczny, Inspekcja Ochrony Środowiska. Siedlisko 7110 i 91D0 - część I (2010), siedlisko 7140 - część III (2012), siedlisko 9110 – część IV (2015).

- 3) Wskaźnik „pokrycie i struktura gatunkowa torfowców” dostosowano do potencjału siedliska na stanowisku, w którym pokrycie torfowców osiąga 95-100%, a bezwzględny dominantem jest torfowiec magellański *Sphagnum magellanicum*.
- 4) Wskaźnik „struktura powierzchni torfowiska (obecność dolinek i kęp)”: na stanowisku występuje dobrze wykształcony mszar kępowo- dolinkowy. Kępy budują: torfowiec magellański *Sphagnum magellanicum* oraz żurawina błotna *Oxycoccus palustris*, modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*,. W dolinkach występują: torfowiec kończysty *S. fallax*, torfowiec szpiczastolistny *S. cuspidatum*, turzyca bagienna *Carex limosa*, bagnica zwyczajna *Scheuchzeria palustris*, przygielka biała *Rhynchospora alba*, rosiczka długolistna *Drosera anglica*.
- 5) Wskaźnik „melioracje odwadniające”: rów melioracyjny odwadniający całe złożę torfowe został zablokowany w 2009 r. zastawką (ciągle działającą), która w znacznym stopniu ograniczyła odpływ wody i spowodowała zarośnięcie rowu przez torfowce.
- 6) Wskaźnik „obecność krzewów i drzew”: na stanowisku pokrycie krzewów wynosi poniżej 5%, głównie *Ledum palustre* oraz naloty sosny. Brak borówki bagiennnej *Vaccinium uliginosum*.

Siedlisko **7140** Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea*).

- 1) W obrębie obszaru Natura 2000 Biała PLH 220016 siedlisko to występuje w rezerwacie „Lewice” i poza nim, na łącznej powierzchni 2,97 ha (dane z SDF). Powierzchnia siedliska określona w dokumentacji do planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Lewice” wynosi 0,72 ha. W rezerwacie „Lewice” fitocenozy przejściowotorfowiskowe (7140) i wysokotorfowiskowe (7110) tworzą płynną mozaikę przestrzenną odzwierciedlającą zróżnicowanie mikrosiedlisk i postępu sukcesji na tym torfowisku, zatem precyzyjne określenie powierzchni może ulegać niewielkim zmianom wynikającym z trudności w wytyczeniu granic pomiędzy fitocenozy i ich jednoznacznej klasyfikacji.
- 2) Wskaźnik „gatunki charakterystyczne”: na stanowisku zidentyfikowano gatunki charakterystyczne: warstwa C: przygielka biała *Rhynchospora alba*, turzyca bagienna *Carex limosa*, bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris*, welnianka wąskolistna *Eriophorum angustifolium*, czermień błotna *Calla palustris*, bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*, warstwa D: torfowiec szpiczastolistny *Sphagnum cuspidatum* >50%, torfowiec jednoboczny *Sphagnum subsecundum*.
- 3) Wskaźnik „gatunki dominujące”: gatunki dominujące na stanowisku: warstwa C: przygielka biała *Rhynchospora alba* >25%, turzyca bagienna *Carex limosa* ok. 5%, bagnica torfowa *Scheuchzeria palustris* ok. 5%, welnianka wąskolistna *Eriophorum angustifolium* ok. 5%, czermień błotna *Calla palustris* > 5%, warstwa D: torfowiec szpiczastolistny *Sphagnum cuspidatum* >50 %.
- 4) Wskaźnik „pokrycie i struktura gatunkowa mchów”: na stanowisku pokrycie mchów > 95% (95-100%), torfowce zajmują >95% całkowitej powierzchni porośniętej przez mchy.
- 5) Wskaźnik „obecność krzewów i podrostu drzew”: w obrębie siedliska brak krzewów i drzew; pojedyncze osobniki wierzby uszatej *Salix aurita* i brzozy omszonej *Betula pubescens* występują jedynie na stanowisku zlokalizowanym w okrajkę torfowiska.
- 6) Wskaźnik „pozyskanie torfu”: na większości powierzchni siedliska brak widocznych śladów pozyskania torfu. Pozostałości nielicznych, starych (powyżej 30- letnich), całkowicie zarośniętych dołów potorfowych znajdują się tylko w zachodniej części torfowiska (powierzchnia 0,05 ha).

- 7) Wskaźnik „melioracje odwadniające”: rów melioracyjny odwadniający kopułę torfowiska został zablokowany w 2009 roku zastawką (ciągle działającą), która w znacznym stopniu ograniczyła odpływ wody i spowodowała zarośnięcie rowu przez torfowce.

Siedlisko 9110 Kwaśne buczyny (*Luzulo Fagetum*).

- 1) Powierzchnia siedliska określona dla obszaru Natura 2000 Biała PLH220016 wynosi 264,7 ha (wg SDF). Z dokumentacji do planu ochrony dla rezerwatu „Lewice” wynika, że w jego granicach powierzchnia siedliska wynosi 13,6 ha.
- 2) Wskaźnik „charakterystyczna kombinacja florystyczna”: W obrębie siedliska kombinacja florystyczna jest bardzo uboga, ale typowa dla buczyn pomorskich, brak gatunków synantropijnych i nitrofilnych. Warstwa c: typowa dla siedliska, dominuje śmiełek pogięty *Deschampsia flexuosa* >5% pokrycia, obecna również kosmatka owłosiona *Luzula pilosa*, szczawik zajęczy *Oxalis acetosella*, turzyca pigułkowata *Carex pilulifera*, udział borówki czernicy *Vaccinium myrtillus* (do 25% pokrycia w niektórych płatach) jest skutkiem dominacji gatunków iglastych w drzewostanach (pinetyzacji) i acydyfikacji siedliska, warstwa d: brak w płatach zdominowanych przez buka, w miejscach mniej zacienionych występują: widłoząb miotłowy *Dicranum scoparium*, rókiet pospolity *Pleurozium schreberi*, rókiet cyprysowaty *Hypnum cupressiforme* – wszystkie < 1 % pokrycia.
- 3) Wskaźnik „skład drzewostanu”: w drzewostanie dominują gatunki obce ekologicznie: sosna zwyczajna *Pinus sylvestris* >50%, świerk pospolity *Picea abies* > 10%, obecny jest również modrzew europejski *Larix decidua*. Buk zwyczajny *Fagus sylvatica* dominuje w podszycie (poza płatami najbardziej zdegradowanymi i zdominowanymi przez świerk). Z uwagi na dominację w drzewostanie gatunków obcych ekologicznie poprawa wskaźnika przynajmniej do poziomu niezadawalającego U1 może wykraczać poza okres obowiązywania planu ochrony. Nie planuje się radykalnych cięć w celu usuwania gatunków iglastych ze względu na ochronę zlewni torfowiska i preferowane spontaniczne procesy renaturalizacji fitocenoz. Usuwać należy wyłącznie świerk, zwłaszcza na powierzchniach, na których odnawia się.
- 4) Wskaźnik „inwazyjne gatunki obce w podszycie i runie”: z uwagi na znaczny udział świerka w drzewostanie i jego odnawianie się, poprawa wartości wskaźnika przynajmniej do poziomu niezadawalającego U1 może wykraczać poza okres obowiązywania planu ochrony. Świerk występujący w drzewostanie intensywnie odnawia się, co powoduje jego obecność w niższych warstwach lasu.
- 5) Wskaźnik „Ekspansywne gatunki rodzime w runie”: w obrębie siedliska ekspansywne gatunki rodzime nie występują lub występują pojedynczo (jeżyna *Rubus sp.*).
- 6) Wskaźnik „wiek drzewostanu”: wiek drzewostanu zróżnicowany, od 40 do 110 lat, występują też drzewa starsze. W młodszych klasach wiekowych (do 40 lat) dominują buki, w starszych (90-110 lat) – gatunki iglaste sosna i świerk (Źródło danych: Bank Danych o Lasach, 2021). Poziom właściwy FV (tj. >10% udziału drzew starszych niż 100 lat) zostanie osiągnięty w okresie obowiązywania planu ochrony, ale wiek ten osiągną głównie osobniki gatunków obcych ekologicznie (sosna i świerk).
- 7) Wskaźnik „martwe drewno (łączne zasoby)”: wartość wskaźnika oceniono na <3% miąższości żywego drzewostanu (wg stanu na rok 2011). Osiągnięcie przynajmniej stanu niezadawalającego U1 (tj. 10-20 m³/ha) może wykraczać poza okres obowiązywania planu ochrony.
- 8) Wskaźnik „martwe drewno wielkowymiarowe”: wartość wskaźnika oceniono na < 3 szt./ha (wg stanu na rok 2011), co oznacza stan zły U2. Wzrost ilości drewna wielkowymiarowego nastąpi w miarę dojrzewania drzewostanów i zamierania najstarszych drzew, a także

zamierania drzew na skutek czynników biotycznych lub abiotycznych, np. żerowania owadów lub działania wiatru. Osiągnięcie przynajmniej stanu niezadowolającego U1 (tj. 3-5 szt./ha) może wykraczać poza okres obowiązywania planu ochrony. Dla poprawy wartości tego wskaźnika, jak również wskaźnika „martwe drewno (łącznie zasoby)” można pozostawić część świerków, które należy wycinać w ramach działań ochronnych służących poprawie struktury drzewostanu. W takiej sytuacji ilość martwego drewna może osiągnąć stan U1 lub FV, ale dla zwiększenia bogactwa biocenotycznego, tj. gatunków związanych z martwym drewnem, wskazane jest, aby zasoby martwego drewna były również wielogatunkowe. Nie należy zatem doprowadzać do stanu właściwego wyłącznie poprzez ścinanie i pozostawianie świerka.

Siedlisko **91D0** Bory i lasy bagienne (*Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*, *Vaccinio uliginosi Pinetum*, *Pino mugo-Sphagnetum*, *Sphagno girgensohnii-Piceetum*) i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne.

- 1) Dla całego obszaru Natura 2000 Biała PLH 220016 powierzchnię siedliska określono na 10,85 ha (dane z SDF), z czego 6,75 ha zidentyfikowano w rezerwacie przyrody „Lewice” (dane z dokumentacji do planu ochrony dla rezerwatu „Lewice”).
- 2) Wskaźnik „gatunki charakterystyczne”: w obrębie siedliska stwierdzono występowanie gatunków charakterystycznych:
Stanowiska boru bagiennego *Vaccinio uliginosi-Pinetum*: bagno zwyczajne *Ledum palustre*, modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*, wełnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*, żurawina błotna *Oxycoccus palustris*, torfowce *Sphagnum* (*S. rubellum*, *S. papillosum*, *S. imbricatum*, *S. warntorii*, *S. subnitens*, *S. nemoreum*);
Stanowiska brzeziny bagiennej *Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis*: brzoza omszona *Betula pubescens*, widłak jałowcowaty *Lycopodium annotinum*, torfowce *Sphagnum* (*S. teres*, *S. magellanicum*, *S. papillosum*, *S. girgensohnii*).
- 3) Wskaźnik „gatunki dominujące”:
Na stanowiskach boru bagiennego *Vaccinio uliginosi-Pinetum* dominują:
warstwy a, b – sosna zwyczajna *Pinus sylvestris*, c- sosna zwyczajna, brzoza omszona *Betula pubescens*, wełnianka pochwowata *Eriophorum vaginatum*, d- torfowce *Sphagnum* ssp.,
Na stanowiskach brzeziny bagiennej *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis* dominują:
warstwa a – brzoza omszona, warstwa b – brzoza omszona, kruszyna *Frangula alnus*, c – wełnianka pochwowata, wełnianka wąskolistna *Eriophorum angustifolium*, turzyca dzióbkowata *Carex rostrata*, turzyca pospolita *Carex nigra*, trzęślica modra *Molinia coerulea*, d – torfowce (najobficiej *S. fallax*, *S. squarrosum*).
- 4) Wskaźnik „inwazyjne gatunki obce w runie”:
Na stanowiskach boru bagiennego *Vaccinio uliginosi-Pinetum* nalot świerka występuje pojedynczo.
Na stanowiskach brzeziny bagiennej *Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis* odnotowano większy udział świerka (w 1 płacie >25%). Eliminacja świerka z drzewostanu lub samoistne zamieranie świerka przyczyni się również do mniejszego udziału tego gatunku runie.
- 5) Wskaźnik „rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych”: w obrębie ocenianych stanowisk nie zidentyfikowano rodzimych gatunków ekspansywnych roślin zielnych. W granicach całego siedliska występują płyty ze znacznym udziałem trzęślicy modrej *Molinia coerulea* (>25% pokrywania), ale stanowią one nieznaczną część powierzchni całego płatu siedliska.

- 6) Wskaźnik „uwodnienie”: w obrębie siedliska uwodnienie jest optymalne – woda w warstwie przypowierzchniowej.
- 7) Wskaźnik „wiek drzewostanu”: obecnie nie występują drzewostany > 100 lat, ale dominują drzewostany 86-letnie (stan na rok 2021). Osiągnięcie stanu właściwego FV będzie możliwe w okresie obowiązywania planu ochrony.
- 8) Wskaźnik „gatunki obce geograficznie w drzewostanie”: Na stanowiskach boru bagiennego *Vaccinio uliginosi-Pinetum* świerk nie występuje lub występuje pojedynczo. Na stanowiskach brzeziny bagiennego *Vaccinio uliginosi Betuletum pubescentis* świerk stanowi <30% i odnawia się. W jednym płacie (poza ocenianym stanowiskiem) drzewostan zdominowany jest przez świerka, który intensywnie zamiera, ale również odnawia się.
- 9) Wskaźnik „gatunki obce ekologicznie w drzewostanie”: w ocenie nie uwzględniono świerka, który został, zgodnie z metodyką GIOŚ, uznany za gatunek obcy geograficznie na Pomorzu, chociaż w siedlisku jest on również obcy ekologicznie.
- 10) Wskaźnik „naturalne odnowienie drzewostanu”: występuje odnowienie sosny i brzozy omszonej zapewniające zróżnicowaną strukturę gatunkową i wiekową drzewostanów.
- 11) Wskaźnik „występowanie mchów torfowców”: na stanowiskach notowano obfite występowanie mchów torfowców (80-100% pokrycia w-wy d) oraz znaczne zróżnicowanie gatunkowe (do 18 gatunków).
- 12) Wskaźnik „występowanie charakterystycznych krzewinek”: w obrębie siedliska występuje bagno zwyczajne *Ledum palustre* oraz krzewinki z rodziny *Ericaceae*: modrzewnica zwyczajna *Andromeda polifolia*, żurawina błotna *Oxycoccus palustris*, wrzosiec bagienny *Erica tetralix*, bażyna czarna *Empetrum nigrum*; nie występuje borówka bagienna *Vaccinium uliginosum* (choć występuje w regionie). Polepszenie stanu wskaźnika (do poziomu FV) może nie być możliwe w okresie obowiązywania planu ochrony.
- 13) Wskaźnik „pionowa struktura roślinności”: na ocenianych stanowiskach występuje naturalny, zróżnicowany wiekowo drzewostan z odnowieniem w warstwie krzewów i zielnej. Zaburzona struktura występuje w płacie brzeziny bagiennego zdominowanej przez świerka (poza ocenianymi stanowiskami).

Informacja o projekcie ww. projekcie została zamieszczona w publicznie dostępnym wykazie danych (serwisie Ekoportal) w dniu 3.01.2022 r. (nr karty 1/2022).

Projekt planu został zaopiniowany przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska (mail z dnia 15.12.2021 r.). GDOŚ zwróciła uwagę, że opis stanu wskaźników charakteryzujący stanowiska w rezerwacie należy przenieść z treści zarządzenia do uzasadnienia. Można pozostawić opis, który charakteryzuje wskaźniki dostosowane do specyficznych uwarunkowań rezerwatu (dla siedliska 7110), dla których wartość wskazana w metodyce GIOŚ byłaby wartością pomniejszającą te wartości.

Projekt planu ochrony został przesłany w celu zaopiniowania do Nadleśnictwa Gdańsk oraz RDLP w Gdańsku (pismo RDOŚ-Gd-WOC.6202.13.2021.DS.1 z dnia 18.01.2022 r.). Nadleśnictwo Gdańsk, pismem nr ZG.7212.4.2022 z dnia 26.01.2022 r. przesłało następujące uwagi:

- 1) wskazało na rozbieżności w klasyfikacji siedlisk przyrodniczych i ich powierzchni w przesłanym projekcie i danymi zawartymi w Planie Urządzenia Lasu dla Nadleśnictwa Gdańsk na lata 2015-2024;
- 2) wnioskuje o uwzględnienie danych dotyczących wartości wskaźników dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych na podstawie materiałów do PUL z 2013 r., a nie z informacji uzyskanych na potrzeby planu ochrony dla rezerwatu z 2011 r. Należy zwrócić również

uwagę, że oceny siedlisk wykonane na potrzeby planu ochrony dla rezerwatu i PUL dla Nadl. Gdańsk, zostały sporządzone przez tego samego wykonawcę, tj. Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej o. w Gdyni.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Gdańsku w powyższej sprawie popiera stanowisko Nadleśnictwa Gdańsk (pismo ZO.7212.10.2022 z dnia 28.01.2022 r.).

Projekt zarządzenia zmieniającego zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Lewice” dotyczy wyłącznie zmiany jednego z załączników tego planu. Pozostałe zapisy planu ochrony nie ulegają zmianie, co skutkuje m.in. koniecznością dowiązania zmienianych treści do informacji zawartych w aktach z 2012 r. oraz z 2016 r., a także materiałów merytorycznych, na podstawie których te dokumenty zostały zredagowane, tj. dokumentacji do planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Lewice” (BULiGL o. Gdynia, 2011). Dane zawarte w PUL nie są wystarczające dla sformułowania nowego planu ochrony dla rezerwatu, a zmiana tylko jednego załącznika wprowadziłaby rozbieżności do obowiązującego dokumentu. Jednak biorąc pod uwagę uwagi Nadleśnictwa Gdańsk, RDOŚ w Gdańsku przeprowadzi weryfikację wartości przyrodniczych, w tym siedlisk przyrodniczych, rezerwatu „Lewice”, co może być podstawą do zmiany planu ochrony dla tego obiektu. Planuje się przeprowadzenie ponownej analizy walorów rezerwatu na etapie sporządzania planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Biała PLH220016, w obrębie którego zlokalizowany jest rezerwat.

Udział społeczeństwa w postępowaniu na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 2373 ze zm.) został zagwarantowany poprzez ogłoszenie informacji o możliwości zapoznania z projektem zarządzenia zmieniającego zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 28 września 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Lewice”, wynikami prac na rzecz sporządzenia planu, dokumentacją do planu ochrony oraz o możliwości składania uwag i wniosków do planu. Informacje powyższe zostały zamieszczone w formie obwieszczenia z dnia 11 lutego 2022 r. Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku na tablicy ogłoszeń RDOŚ w Gdańsku, na stronie internetowej RDOŚ w Gdańsku, na tablicach ogłoszeń Urzędu Gminy Wejherowo oraz Starostwa Powiatowego w Wejherowie, a także w formie zawiadomienia z dnia 20 stycznia 2022 r. w prasie lokalnej (Gazeta Wyborcza z dnia 31 stycznia 2022 r.). Na wniesienie uwag i wniosków do projektu planu ochrony dla rezerwatu wyznaczono okres 21 dni. Nie wpłynęły żadne uwagi i wnioski do ww. projektu.

